

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Dania. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka. Rzecz urzędowa.

Lwów, 24. lutego. Wyrokiem prawnym w wyższej instancji potwierdzonym skazaną została pani *Franciszka Augustin*, rodem z Kobylki obwodu Tarnopolskiego, 55 lat mająca, rel. r. kat., mężatka i córka jęj p. *Anna Ilnicka*, rodem z Koropca, obwodu Stanisławowskiego, 20 lat mająca, rel. r. kat., za przekroczenie przepisów paszportowych każda z nich na 8-dniowy areszt; zaś *Wincentego Ruc*, rodem ze Lwowa, 38 lat mającego, rel. gr. kat., bezżennego, fiakra uwolniono zupełnie od zaskarżenia o przekroczenie przepisów paszportowych i meldunkowych.

Z c. k. sądu wojennego.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące z Wiednia z 22. lutego.)

Wiedeń, 22. lutego. Między c. k. ministerjum sprawiedliwości i ministerjum finansów zaszło w przedmiocie zniesienia domowego funduszu inkwizycyi w ten sposób porozumienie, że wszystkie taksy od wyroków sądu kryminalnego tudzież inne dochody opuszczonego domowego funduszu inkwizycyi, do poborczych kas właściwych krajów koronnych odsętać należy.

— Słychać, że po Węgrzech włączają się misjonarze, którzy mają zamiar założyć nową religię; członkowie zowią się *Nasładowcami Chrystusa*. Zamiarem ich jest działać naprzeciw panującej religii w państwie. Dnia 31. z. m. przyaresztowano już właściciela domu Bela, u którego się schadzki tych burzycieli religii odbywały. Znaleziono w jego domu wiele pism niebezpiecznych, po większej części jeszcze niedrukowanych.

— Dziennik *V. D.* donosi: „Z dzieł dla nauki hystoryi w gymnazyach austryackich, przeznaczyla wyższa instancja do użytku książkę napisaną przez pana Putz: „Główny zarys jeografii i hystoryi dawnego, średniego i nowszego czasu“ (*Grundriss der Geographie und Geschichte der alten, mittleren und neueren Zeit.*) — W czwartym wydaniu uzupełniono tę książkę datami z najnowszych dziejów, które stósunki Sławian, a mianowicie Czechów i Serbów nieprzyzwoicie przedstawiają. Ministerjum publicznego oświecenia otrzymało zaraz o tém wiadomość, zakazało książkę do dalszego użytku, i oraz rozporządziło, aby każde nowe wydanie takich książek wyższej instancji do aprobaty przedkładano.

— Miasto Debreczyn zamysla rosyjskiemu jeneralowi Rüdiger nadać prawo honorowego obywatelstwa, nadczém się już posiedzenie rady komunalnej odbyło.

(L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia z 20. lutego.)

Wiedeń, 20. lutego. Dnia 1. kwietnia rozpocznie najwyższy trybunał sprawiedliwości lombardzko-weneckiego królestwa swoje funkcy w Wiedniu. — W ministerjum publicznego oświecenia zapadła uchwała, by katechizm niedzielny nie na samą naukę religii, lecz także na inne pożyteczne wiadomości rozciągnąć, między któremi najszerzej popularne prelekcyje z jeografii i hystoryi pierwsze miejsce zajmować będą. Postanowienie to zakomunikowano już konsystorzowi do sprawozdania. — W niedzielę odbędzie się tu konferencya o sprawach szkolnych, na której się prócz duchownych przełożonych szkół, także znajdujący się tu radcy szkolni i ministerjalny radca Exner znajdować będą. Przedmiotem jęj będą głównie projekta, w jaki sposób możnaby liczną młodzież do regularnego odwiezania szkoły zachęcić.

— Podróźni z Morawii przywieźli tu przed kilku dniami niepokojącą wiadomość, że w niektórych okolicach Morawii morowe powietrze wybuchło. Jeden z tutejszych lekarzy pospieszył na tę pogłoskę zaraz na miejsce, a dziennik *Neuigkeits-Bureau* doniósł teraz z niezawodnego źródła, że we włościach Dürre i Mitteldorf tak między dziećmi, jak dorosłymi ludźmi grasuje zaskórna choroba, na która już 30 osób umarło; jednakże abscesy zaskórne niemają z bólaczkami morowemi żadnego podobieństwa. Polityczna władza w Igławie przedsięwzięła już względem zdrowia policyjne środki ostrożności.

(Uczta dana przez p. ministra handlu dla członków kongresu cłowego.)

Wiedeń, 21. lutego. Na wczorajszej uczcie, danęj przez ministra handlu barona Bruck dla członków cłowego kongresu w hotelu Munsch, uprzejmiały najszerzej wesołe usposobienie obecnych treściwe toasty pana ministra i ministerjalnego radcy Kleyle. Hrabia E. Dessewffy odezwał się przy wychyleniu toastu w następujące słowa:

„Mości Panowie! Pozwólcie mi, z przyjemnego pola, na któreście wstąpili, znowu na poważniejsze Was sprowadzić. Zaczynam od ideów, które tu wyrzeczono. Z wszystkich stósunków, których tutaj dotknęto, potrzebna przedewszystkiem jedność. Ja wnoszę mój kielich na zgodę ludów, które austryacką monarchyę składają. Mówiono tu o jedności; jedność w silnym i trwałym stanie tylko na zgodzie być oparta, a zgoda może tylko powstać na zasadzie wzajemnego poważania i słuszności, na obopólnem uznaniu uzasadnionych praw i wzajemnej potrzeby. Oby młodzieńcze lata i męzki wiek Jego ces. Mości błogostawione były ciągłym postępem Jego ludów na drodze religijności, moralności, regularnej swobody i utrwalonego porządku. Oby wiek Jego błogostawiony był przyjemnym spojrzeniem na długą, wielką i skuteczną działalność i widokiem zniknięcia wszelkich śladów tych niezgód, któremi Jego ludy były dotknięte. Oby ta zgoda powstała, wzmocniła się i utrwaliła.“

(Przeгляд spraw słowiańskich.)

Z listu prywatnego z Belgradu d. 10. lutego przytaczamy następujące data literackie, tyżące się księstwa serbskiego:

„Literackie nasze stósunki znacznie się polepszyły, odkąd rząd zaczął się tą sprawą opiekować. Stowarzyszenie literackie nieustaje w swęj gorliwości. Rząd serbski zasila je pieniędzmi. Temi czasy wydało pomienione towarzystwo małą dla dzieci encyklopedyę, i jeden dziennik pod nazwą *Glasnik*; dr. Medakowicz wygotował rozmaite mapy jeograficzne. Towarzystwo zakupiło archywm zmarłego w zesztym stuleciu w Cheb despoty serbskiego *J. Brankowic*, zawierające bardzo szacowne materyaly do ówczesnej hystoryi. Również zakupiono po zmarłym biskupie *Muszyckym* liczne rękopisma. Zajęto się drukiem książek szkolnych, a archymandryta Gabryel Popowicz przetłómaczył z niemieckiego książkę treści duchownej (*Zschokkiego*: „Godziny nabożeństwa.“) Komisya szkolna wydała z polecenia i na koszt rządu 10 rozmaitych książek szkolnych za cenę dość mierań sprzedawanych, tudzież książki naukowe dla gymnazyów i liceów, a mianowicie loikę i filozofię, ekonomię narodową, łacińsko-serbską gramatykę; niemniej kilka dorecznych słowników (frankusko-serbski, niemiecko-serbski i łacińsko-serbski.) Wkrótce wyjsze ma większego rozmiaru mapa księstwa serbskiego przez Milenkowicza, lepsza nierównie od dawniejszej Bugakskiego. Towarzystwo zbiera zresztą w całej Serbii hystoryczne materyaly. W tym celu udalo się kilku deputowanych towarzystwa w podróz naukową. P. Zach ukończył już budowę szkoły artyleryi, a do słowiańskich techników wydano wezwanie do kompetowania o posady inżynierskie, które niezadługo będą w kraju erygowane.“

(Lit. k. a.)

(Kurs wiedeński 24. lutego 1851.)

Obbligacye długi państwa 5⁰/₀ — 96¹³/₁₆; 4¹/₂% — 84⁷/₈; 4⁰/₀ — 75¹/₂. 4⁰/₀ z r. 1850 — 88³/₄; 3⁰/₀ — 57. Losy z r. 1834 — —; z r. 1839 — 295¹⁵/₁₆. Wiedeńskie miejsko bankowe 2¹/₂% — 57. Akcyje bankowe 1245. Akcyje kolei północ. 1286¹/₄. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie 128. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Loyd —.

Hyszpania.

(Depesza telegraficzna.)

Madryt, 15. lutego. Interpelacya do ministerjum skończyła się przyjęciem dziennego porządku. Zgromadzenie kortezów nie będzie rozwiązane.

Anglia.

(Rozprawy w parlamencie.)

Londyn, 18. lutego. Dzisiejsze posiedzenie *izby niższej* nie nastęrczało ciekawych przedmiotów. Sir B. Hall projektował, aby zniesienie podatku od okien rozciągnięto także i na Irlandyę. Przedłożono następnie nowy bil względem przyszedłego urzadzania i administrowania kas oszczędności. W końcu proponował p. *Scrope* zlanie w jeden tylko system ustawodawstwa o ubogich, dla Anglii, Szkocyi i Irlandyi. Wniosek ten nieutrzymał się, bowiem w izbie nie zasiadała potrzebna liczba członków. — W *izbie wyższej* toczono znowu zwawe dyskusyę względem podźwignienia rolnictwa krajowego. Hrabia *Hardwicke* poruszył tę kwestyę z powodu przedłożonej w tęj mierze petycyi, i popierał interesa posiadłości gruntowych.

— Lord John Russel zapowiedział w parlamencie bil o przypuszczeniu żydów. Na posiedzeniu izby niższej dnia 18go przedłożył kanclerz izby skarbowej plan finansów na rok bieżący, nad którym izba postanowiła 21go naradzić się w komitecie. Gazeta *Times*, która niejaki czas przemawiała stanowczo za wstąpieniem całej Austrii do związku niemieckiego, sprzeciwia się temu teraz również stanowczo.

(Hrabia Neuilly i książę Nemours w pałacu Buckingham. — Subskrypcya na karty wstępu do gmachu wystawy.)

Londyn, 17. lutego. Hrabia Neuilly i książę Nemours z małżonką swoją byli przedwczoraj z odwiedzinami w pałacu Buckingham, a potem w towarzystwie księcia Albrechta oglądali gmach wystawy.

— Subskrypcya na karty wstępu do gmachu wystawy przemysłowej została już otworzona, i liczy dotychczas przeszło 30,000 subskrybentów. Pierwszym Abonentem był książę Albrecht na dwa bilety, jeden męzki (za 3 f. szt. i 3 sch.) dla siebie, a jeden damski (za 2 f. szt. i 2 sch.) dla królowej. Pomiędzy pierwszymi artykułami, której w sobotę umieszczono w gmachu wystawy, znajduje się wylany z brązu lew z Mnichowa. Jest on 12 stóp wysoki, 15 stóp długi a 5 szeroki i waży prawie 100 cetnarów. Oddziały dla zagranicy są już zupełnie gotowe, tak, że klucze od nich doręczono już nawet pełnomoconikom tutejszym. W urzędzonej w Nowym Yorku loteryi wystawy stanowi główną wygranę: Bezpłatna podróż tam i nazad do Anglii i 100 dolarów na pokrycie kosztów pobytu. Wczoraj przyklepiono pierwsze obwieszczenie na gmachu. Jestto w siedmiu językach wypisany zakaz palenia tytoniu w gmachu.

(P. S. A.)

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 15. lutego. *Jewish Chronicle* donosi z Rzymu: Jeden z agentów domu Rothschildów przedkładał znowu propozycje kardynałowi Antonelli względem ulżenia stosunków dla żydów w Rzymie osiadłych. Kardynał robił agentowi nadzieję, że w skutek zamierzonych reform w jurysdykcji spodziewać się można porównania żydów z innymi poddanymi J. S. papieża. — Wczoraj jako w dniu św. Walentego, w którym według przyjętego w całej Anglii zwyczaju przesłają sobie mieszkańcy wzajemnie krotochwilne bilety miłosne, oddano na samą główną pocztę londyńską więcej o 40,750 listów niż w dniach zwyczajnych. Rzeczą godną uwagi, że tutejsza administracja pocztowa zwraca otrzymującemu list należność pocztową za niefrankowane listy, jeżeli ten udowodni, że dotyczący list prócz pomienionego żartu nie innego w sobie nie zawiera. — Według „United service gazetta“ wynosi kosztorys dla floty wojennej na rok bieżący blisko o jeden milion funt. szt. mniej niż roku zeszłego. Mimo to jednak załoga okrętowa nie będzie uszczuplona bynajmniej. (L.)

(Wiadomość o kapitanie Franklin.)

Londyn, 17. lutego. Dziennik *Colombo Observer* donosi z Syngapore pod dniem 6go stycznia, że może podać wiadomość o kapitanie Franklin, która nawet admiralicy w Londynie jeszcze nie jest znana. Okręt *Herald* powracał z podzwrotnikowych szref koło wysp Sandwichskich i Hongkong. — Od krajowców na północnej granicy kompanii rosyjskiej dowiedział się, że towarzystwo Europejczyków, założyło obóz niemal na 3 do 400 angielskich mil w głębi kraju. Rosyjanie starali się zaprowiantować je, ale żyjący z nimi w nieprzyjaźni krajowcy przeszkodzili temu. Według opowiadania wszczęły się między tymi ostatnimi i Białymi zatargi, w których wszystkich Europejczyków wymordowano. Jeżeli się więc potwierdziło, że tymi Białymi byli Franklin i jego towarzysze, tedy niepodobna, ażeby potąd żyli, gdyż zasoby ich są zapewne już od kilku lat spotrzebowane.

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 20. lutego, 8 godz. wieczór. Komisya mianowana do rozpoznania ustawy dla gmin ukonstytuowała się, a nieprzyjaźna pałacowi Elysée koalicja otrzymała w niej większość. Prezydentem komisji wybrano generała *Lamoricière*. W Belle Isle wszczęli deportowani rozruchy. Słychać, że zgromadzenie narodowe ma na przyszłość tylko 3 razy na tydzień odbywać swe posiedzenia.

(Br. Ztg.)

(Komisya dla ustawy o gminach. — Kwestya szwajcarska.)

Paryż, 19. lutego. Dzisiaj wybrano ostatnich dziesięciu członków komisji do rozpoznania ustawy dla gmin, a rezultat tych wyborów tak dalece wypadł niepomysłnie dla władzy wykonawczej, że w komisji z pomiędzy 30 członków było 17 przeciw, a tylko 13 za ustawą.

Zresztą publiczne obrady nad tą ustawą nie odbędą się jeszcze tak prędko. Najprzód będzie musiała zebrać się komisya, rozpoznąć projekt i zdać niezmiernie obszerne sprawozdanie. To wszystko wymaga długiego czasu, a zgromadzenie zaprzętnione politycznemi kwestyami niecierpiącemi zwłoki, nie będzie się spieszyć z ułatwieniem administracyjnej organizacji. Sądzą przeto powszechnie, że ustawa dla gmin nieprzyjdzie już wcale pod obrady terażniejszego zgromadzenia. Rząd tylko, któremu wiele na tém zależy, aby prawo mianowania burmistrzów osiągnąć jeszcze przed wyborami na rok 1852, radby przyspieszyć publiczne obrady nad ustawą, gdyby odrzucenie jej nie było teraz więcej niż prawdopodobne. Projekt przeto będzie długo zalegał w centrach zgromadzenia, i nie tak prędko na jaw się ukaże.

Z pomiędzy innych kwestyi zagranicznych zajmuje się rząd najwięcej *sprawa szwajcarską*. Powziąłem w tej mierze następującą wiadomość: Rząd upatruje w sprawie szwajcarskiej kwestyę mogącą doprowadzić do wielkich zawikłań, i czuwa nad tem, aby się nie dać innym mocarstwom wyprzedzić. Politykę nieinternowania, przyjętą za dawniejszego rządu, uważają za uchyloną, a to nie tylko już w samej Francji lecz i w całej Europie. Na to wskazują okupacje Badenu, Hesyji, Szlezwig-Holsztynu, Toskanii i Rzymu. Zasada nieinternowania ustąpiła miejsca solidarności rządów. Nie ma przeto nic dziwnego, jeżeli kwestya względem wychodźców i Neufchatel stały się powodem domagań dyplomacyi przeciw Szwajcaryi wymierzonych. (Br. Z.)

(Pocztą francuską z dnia 17. lutego.)

Paryż, 17. lutego. W narodowym zgromadzeniu niebyło dziś publicznego posiedzenia. — O drugiej godzinie zebrały się biura dla mianowania komisji z 30 członków, z poleceniem, aby projekt do ustawy o wewnętrznej administracji rozpoznają. Dyskusya nad tą ustawą w wydziałach będzie trwać trzy dni. Dziś naradzano się najszczególniej nad pierwszą szczęcią ustawy o komunach, w której systemie mają być zaprowadzone znaczne zmiany. W niektórych biurach były bardzo zwawe dyskusye.

Hrabia Molé prostuje dziś publicznie oświadczeniem wiadomość, że z powodu stanowczo bonapartystowskiej barwy, którą niedawno przyjął towarzystwo ulicy des Pyramides, wystąpił z niego. Molé nie należał nigdy do tego towarzystwa, lecz zawsze tylko do towarzystwa ulicy *de l'université*. — Natomiast potwierdza się, że niejaką liczbą członków należących do chorągwi Thiersa, odłączyła się od towarzystwa ulicy des Pyramides.

— Tymczasowi ministrowie, którzy dotychczas zajmowali swoje hotele, instalowali się w nich od kilku dni stanowczo.

— Dziś w południe o godzinie dwunastej odbyła się rada ministeryalna w pałacu Elysée. Ważne depesze z Rzymu miały wywołać iune debaty.

— Zaczynają znowu mówić o wyprawieniu francuzkiej ambasadą do Chin.

— Legacya z Montewideo ogłosiła dzisiaj w Paryżu, że ponieważ rząd zakazał uskutecznione przez nią we Francji werbunki, przeto postanowiła dla wynagrodzenia osób, które usłuchały jej wezwania, osobom bezżenym wypłacić 30 franków, osobom żonatym bez dzieci 60 fr., a osobom żonatym z dziećmi 120 franków.

Poselstwo to oświadcza równocześnie, że wszystkie osoby, które są zwerbowane, uwalniają się od przyjętych na siebie obowiązków. Na moey kontraktu, który poselstwo z tymi ludźmi zawarło, nie było obowiązane powyższą sumę zapłacić.

Holandya.

(Powszechne demokratyczne towarzystwo holenderskie rozwiązuje się.)

Haga, 12. lutego. Tak zwane „powszechne demokratyczne towarzystwo holenderskie“ rozwiązało się i przestało wszystkie swe papiery i korespondencye ministrowi sprawiedliwości, aby z niemi postąpił według swego upodobania. W odnośnym manifeste tego towarzystwa oświadczone, że rozwiązuje się, ponieważ zapoznane są usiłowania jego członków, i ponieważ lud ani zrozumiał jego celu, ani też go zachęcał.

Szwajcarya.

Berna, 17. lutego. Dziś zbierze się wielka rada tutejsza. Posiedzenia tego oczekują z tém większą ciekawością, ponieważ i stronnictwa zacięcijsz niż kiedykolwiek stoją naprzeciw siebie: — Wczoraj wieczór naradzały się wszystkie partye na osobnych zgromadzeniach nad stosownymi środkami zaczepki i obrony. Podług dość niepewnej pogłoski miała postanowić partya rządowa, nastawać na wykluczenie deputowanego Stämpfli z posiedzeń, dopokąd wytoczony przeciw niemu proces o zdradę stanu ukończony niebędzie. — Jeżeli ten wniosek się utrzyma, zamysła cała lewa strona opuścić salę. Podczas debaty nad wypadkami w St. Immer i w Oberlandyi zażąda opozycya przedłożenia wszystkich dokumentów. Stämpfli ze stronnictwem swoim uważa się formalnie za drugi rząd w kraju, publikuje akta z legalizowanemi podpisami itp. (O. P. A. Z.)

Włochy.

(Depesza telegraficzna.)

Turyń, 19. lutego. Senat przyjął trzy pierwsze paragrafy projektu do ustawy względem upodatkowania realności korporacji moralnych tudzież pierwszy artykuł projektu o uchyleniu banalności (specyalne upoważnienia, przywiązane do osoby, które do gospodarstwa należą, np. prawo wybijania oleju itp.)

Niemce.

(„Deutsche Reform“ o sprawie Niemiec.)

Drezdno, 19. lutego. Pewną jest rzeczą, że żadne z dwóch wielkich mocarstw niemieckich niezdola jedno bez drugiego nowego składu Niemiec do skutku przywieść. Gdy oba będą w zgodzie, łatwo mogą opór pomniejszych i średnich państw pokonać, i mają także środki po temu, by odjąć sposobność wszelkim usiłowaniom znalezienia za granicą podpory. Przedewszystkiem więc chodzi tu o tę jedność i zgodę, która jeżeli niebędzie osiągnięta, tedy terażniejszy bezkonstytucyjny stan w Niemczech będzie trwać dalej; nadchodząco burze zastaną tylko pewną liczbę państw pojedynczych, różnych co do wielkości i potęgi, z których każde w chwili niebezpieczeństwa, będzie szukać ochrony i pomocy tam, gdzie się ją znaleźć spodziewa,

a między którymi silny związek niepodobnym się stanie. Wtedy przyszłość Niemiec wystawiona będzie na los szczęścia. Oba wielkie mocarstwa przetrwają burzę: ale losu innych państw niepodobna przewidzieć.

Oby te państwa nieutrudniały Austrii i Prusom mającej się rozwiązać kwestyi. Oby pomniejsze państwa porzuciły nieuzasadnioną obawę przed ofiarą, jakichby nie dla powszechnych i zbawionych celów od nich żądano. Lecz oby także średnie państwa porzuciły nadzieję, jaką w sobie poniekąd żywiły, że konieczną i naturalną równość Prus i Austrii ujrzą zamienioną w austriacki protektorat i w równość Prus z państwami średnimi. Każdy plan, któregooby taka wsteczna myśl była zasadą, byłby prędko dostrzeżony i poznany.

W tej chwili chodzi o przywrócenie w niemieckim związku władzy, któraby przestrzegająca istotnych zamiarów związku. Te zależą ku zewnątrz od utrzymania związku jako spokojnego politycznego ciała, ku wewnątrz w przestrzeganiu krajowego pokoju i wewnętrznego bezpieczeństwa. Co się tyczy stanowiska związku ku zagranicy, nie można więcej oznaczyć, jak związkowe ustawy już zawierają; jedoakże temu, co one zawierają, można nadać lepsze znaczenie, niż to, jakie przez związkowe zgromadzenie nastąpić mogło. Co do wewnątrz zależy każde ulepszenie od tej kwestyi: czyli kompetencya związku ma być rozszerzona do wpływu na wewnętrzne sprawy krajowe lub nie. Na teraz trudno tę kwestyę rozwiązać; odpowiedź na nią zależy od tego, jaki duch w nowych instytucjach związku panować będzie. Wtedy państwa osądzą, czyli i w jakim stopniu może być dla nich rzeczą pożyteczną, poddać pod wpływ związku swoje sprawy wewnętrzne. A więc na teraz dostateczna będzie władzę związku przywrócić, oddać jej zastosowanie związkowego prawa, a dalsze wydoskonalenie i rozwój związkowego prawa uczynić przedmiotem najbliższej staranności i rozważki.

Dla przywrócenia powagi w związku znajdzie się forma, skoro jej znaczenie dokładnie będzie pojęte, a tém samém skoro zniknie obawa otrzymania w niej rządu, któryby nad innemi państwami postawiony, niepodległość ich zniszczył. Czas i okoliczności nakazują, nieociągając się z tém. Teraz można jeszcze wynaleźć formę, która wszystkie albo większą część interesów razem połączy; bo gdy ucisk nastąpi, wtedy na te interesa nie będzie się mieć względu. (D.R.)

(Dekret królewski do drugiej izby.)

Drezdno, 20. lutego. Izbie drugiej zgromadzenia stanów przesłano dzisiaj następujący król, dekret:

Wierne stany podzielając zdanie rządu, uznały wprawdzie konieczność zniesienia praw kardynalnych narodu niemieckiego — ogłoszonych rozporządzeniem z dnia 2. marca 1849, lecz gdy oświadczyły się oraz i za tém, że wypadaloby objąć konstytucyą z 4go września 1831 przepisy mające jeszcze i nadal obowiązywać, a za tém odpowiednią ich rewizyę przedsięwziąć, — przeto J. Mość król przychyliła się chętnie do tego oświadczenia. Jakoż dla skrócenia negocyacji w tej mierze widzi się Jego król. Mość być spowodowany, z rządu przedłożonych (dekretom z 24. lipca 1850) wiernym stanom projektów:

A. projekt rewidowanej ustawy konstytucyjnej, jak dalece tyczy się pierwszych sześciu rozdziałów ustawy konstytucyjnej z 4go września 1831.

B. projekt tyczący się wprowadzenia rewidowanej ustawy konstytucyjnej;

C. projekt względem zniesienia praw kardynalnych, niniejszém cofnąć, lecz natomiast wygląda J. M. król spiesznego ile być może oświadczenia się wiernych stanów co do projektów

ad A. względem rewidowanej ustawy konstytucyjnej, jak dalece tyczy się to siódmego i ósmego rozdziału ustawy konstytucyjnej z 4. września 1831, i

ad C. względem wyboru deputowanych sejmowych.

Miasto więc cofniętych tych projektów przesłała J. Mość król wiernym stanom

projekt do ustawy tyczący się zniesienia rozporządzenia z 2go marca 1849 względem publicznego ogłoszenia ustawy o prawach kardynalnych,

wraz z ściągającymi się do tego motywami, i oczekując spiesznego w tej mierze oświadczenia się wiernych stanów, zostaje dla nich z życzliwością i łaską.

Drezdno, 18. lutego 1851.

Fryderyk August.

Rychard baron Friesen.

(Wiadomości potoczne z Mnichowa.)

Mnichów, 18. lutego. Prawe centrum zrobiło lewemu propozycyę względem połączenia się. Dwa projekta do ustawy, rewizya czyli właściwie instrukcja wykonania ustawy relucyjnej tudzież stosunki notaryatu będą sejmowi przedłożone. — Deputowany Reinhard chce interpelować ministeryum, czy nie będą wyłączeni ci członkowie izby sejmowej, którzy w skutek ustawy o relucyi nie są uprawnieni do zasiadania i głosowania w izbie. — Adjutant króla Ottona Mauromichalis odjechał onegdaj do Aten. Zdaje się, że ta podróż będzie oraz oddaleniem go z pobliza króla, gdyż w Grecyi oświadcza się teraz stanowczo opinia publiczna przeciw familii Mauromichalis.

(Wojska bawarskie opuszczają Kassel.)

Kassel, 19. lutego. Dziś zrana odeszła ztąd reszta wojsk bawarskich, które od niejakiego czasu stały tu na załodze, wyja-

wszy pół kompanii tylko. Przed odejściem ich, o godzinie 7 zrana, zgromadził się znaczny tłum ludu, który głośnami znakami okazywał radość swoją z powodu zupełnego oddalenia się wojsk cudzoziemskich. Austriacka muzyka strzelecka odprowadzała je aż do dworca kolei, gdzie na ich przyjęcie czekała banda muzyczna kurheskiego pułku gwardyi. O godzinie 8 zabrał je pierwszy pociąg kolei żelaznej. Wojska te udadzą się na załogę do Würzburga i Aschaffenburga. Pozostawiona tu półkompania strzelców bawarskich wyruszy niezwłocznie za niemi, skoro tylko od północy nadiągną inne wojska bawarskie.

(D. R.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 19. lutego.)

Metal. austr. 5 $\frac{1}{2}$ % — 74 $\frac{1}{2}$;³/₄; 4 $\frac{1}{2}$ % 64 $\frac{3}{4}$. Akcy bank, 1142. Sard. 34 $\frac{1}{4}$. Hyspańskie 3 $\frac{1}{2}$ % — 33 $\frac{1}{2}$. Polskie 300 L. —, 500 L. 81 $\frac{1}{2}$

Prusy.

(Depesze telegraficzne.)

Berlin, 21. lutego. Frankfurtska *Oberpostamts-Zeitung* zawiera z Berny pod dniem 18. lutego wiadomość, że dotychczasowy francuski poseł przy federacyi szwajcarskiej, hrabia *Reinhardt*, jest odwołany, a następcą jego książe *Bassano* mianowany. Ztąd wnoszą, że rząd francuski w porozumieniu z angielskim zamysła sprzeciwić się wszelkiej interwencyi w Szwajcaryi.

Berlin, 22. lutego, 5 godz. 40 min. popołudniu. Według nadeszłych z Drezdna wiadomości odbyć się ma jutro pierwsze posiedzenie plenarne.

Prezydenta ministrów, p. v. Manteuffel spodziewają się tutaj dnia jutrzejszego.

(Br. Ztg.)

(Wiadomości o toczących się w Drezdnie sprawach.)

Berlin, 21. lutego. Jeżeli to w istocie należy do właściwości toczących się układów, że niemożna zasięgnąć dokładnych wiadomości o nich, tedy rzecz jasna, że wszelkie nastające w nich od czasu do czasu konieczne zwroty — jednym dostarczają wątku do rozmaitej obawy, a drugim następczą pożądaną sposobność przez rozsięwanie złośliwych pogłosek osłabiać na nowo zaufanie do rządu. Dlatego też niema się co dziwić temu, że i niespodziewany powrót pana prezydenta ministrów we wtorek, z którego poniekąd słuszoie domyślano się nowego zwrotu w konferencyach drezdeńskich, podobny wpływ wywarł i dotąd wywiera jeszcze. My wszakże jesteśmy w stanie zapewnić czytelników naszych, że toczące się w tej chwili układy, — jakikolwiekby one kierunek wziąć mogły — z jednej strony okażą nanowo rzetelne zamiary Prus względem Niemiec i sprzymierzeńców swoich w Niemczech, a z drugiej strony znowu nietylko nienarazą na niebezpieczeństwo stanowiska Prus w Niemczech, ale owszem nawet korzystnie wpływać na nie będą. Gdyby Austriya, mniejsza o to z jakich powodów, nieuznała słusznych pretensyi Prus przy nowej organizacyi Niemiec, to musiałaby przynajmniej powrót do dawniej organizacyi związkowej opłacić zaniechaniem planu, w którego urzeczywistnieniu bezstronny i dojrzały rozum polityczny kwestyę żywotną dla monarchyi austriackiej upatruje.

Wszelako cały terazniejszy stan rzeczy nienastręcza najmniejszego powodu do obawiania się kroków wojennych.

Dodatkowo umieszczamy tu jeszcze dwie nadesłane nam własnie korespondencye:

Drezdno, 20. lutego. Jutro niebędzie posiedzenia plenarnego. Księciu Schwarzenbergowi doręczono notę, w której Prusy wzbraniają się pomagać do utworzenia nowego organu centralnego dla Niemiec, dopokąd wszystkie rządy niemieckie swoje zdania i wnioski względem rewizyi konstytucyi związkowej z własnego natchnienia i bez ogródki nieobjawią i pod wspólny sąd sprzymierzeńców związkowych niepoddadzą. — O powrocie prezydenta ministrów pana Manteuffel do Berlina, niewiemy dotąd nic pewnego. Dziś odbyły się kilkogodzinne narady z księciem Schwarzenbergiem w obecności hrabiego Buol-Schauenstein i pana v. Prokesch-Osten, które jednakże niedeprowadziły jeszcze do zupełnego porozumienia się. — Wczoraj był pruski prezydent ministrów na obiedzie u dworu saskiego i zaproszony został na sobotę na świetną ucztę królewską.

Drezdno, 20. lutego. Na odbytej dziś konferencyi między księciem Schwarzenbergiem i pruskim prezydentem ministrów p. Manteuffel nieuradzono nic jeszcze pod względem posiedzenia plenarnego. Dobrze zawiadomione osoby utrzymują, że austriacki prezydent ministrów sprzeciwia się stanowczo nad spodziewaniem wszelkie zrobionej z kilku stron na przypadek propozycyi względem przywrócenia sejmu związkowego, z obawy, aby niepostradać przeto niektóre napozór zapewnione już korzyści. Rzecz ciekawa zatem, czyli da się wyszukać jaki nowy sposób zjednoczenia, którymby Austriya mogła uczynić zadosyć niezaprzeczaną przedtem pretensyi Prus do równej władzy w Niemczech.

Dziś są Ich Excelencye książe Schwarzenberg i baron Manteuffel na obiedzie u saskiego prezydenta ministrów v. Beust. — Dziś wieczór odbędzie się powtórna konferencya pomiędzy obudwoma prezydentami ministrów.

(D. R.)

(Tajemniczy więzien polityczny.)

Berlin, 12. lutego. Niedawno wspominały dzienniki tutejsze kilkakrotnie o jakimś tajemniczym więźniu tutejszym. Dla pewnych przyczyn, pisze *Neue Pr. Zg.*, niepowtarzaliśmy dotąd tych pogłosek, lecz teraz przytaczamy tu następujące doniesienie dzisiejszej *Powszechniej gazety sądowej*:

„W tutejszém więzieniu miejskiem znajduje się oddawna człowiek, który osobę swoją niedocieczoną tajemnicą ostłonić się stara.

Gdy go aresztowano dla braku legitymacji miał na sobie rodzaj uniformy oficerskiej niewiedząc z jakiego kraju, i okazał przy indagacji tyle wykształcenia i tyle taktu w zachowaniu się, że podanie jego, jakoby był szewcem nazwiskiem Lehmann uznano bez namysłu za fałszywe, gdyż chociaż zaprzeczyć się nie da, że i rzemieślnicy posiadać mogą dość znaczne wykształcenie towarzyskie, inkwizyt jednak okazał je w takim stopniu, jaki nabyć można tylko przez ciągłe obcowanie z wykształconym światem. Oprócz kilku pism, politycznej wprawdzie lecz wcale nierewolucyjnej treści, znaleziono przy nim także kilka znakami zapisanych papierów, których odczytać niezdolano.

Przed długi czas starano się daremnie wysledzić właściwy stan więźnia, aż wreszcie niespodzianie trafiono na ślad jego tajemnicy. Z dotychczasowych wyjaśnień pokazało się, że więzień ten ma być zbiegiem prześladowanym przez władze austriackie za udział w powstaniu wiedeńskim, a uniformę jego mundurem kroackim. Oprócz tego wysledzono także, że ów mniemany szewc Lehmann ma być poufnym wysłańcem Mazziniego, naczelnika demokratycznej centralizacji w Londynie, który w państwie pruskim miał kierować propagandą na korzyść republiki w Niemczech i w koronnych krajach austriackich. A nawet znalezione przy nim papiery miano dość dokładnie odczytać za pomocą ogłoszonego w pewnej gazecie tutejszej pisma znakowego. Wszakże dodajemy do tego wyraźnie, że wszystko to są kombinacje tylko, które dopiero po konfrontacji więźnia ze znajacymi go w Austrii osobami w istotną prawdę zamienić się mogą.

(Reichsstg.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 21. lutego.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 105½. Oblig. długu państwa 8½. Akcje bank. 95¼. Polskie listy zastawne 93¾. Polskie 500 L. — 81½; 300 L. — 144¼. L. Frydrychsdyory 13¼. Inne złoto za 5 tal. 7¾. Austr. banknoty 78½.

Dania.

(Hr. Sponneck powrócił z misji swojej.)

Kopenhaga, 18. lutego. Hr. Sponneck miał przedwczoraj u króla długą audyencję, i objął znowu biuro ministerium finansów. Hrabia udał się zaraz wieczór w dzień swego przybycia (15go) na zgromadzenie skandynawskiego towarzystwa. Minister Clausen wznosił przy tej sposobności toast na cześć hrabi, który właściciel powrócił z trudnej i ważnej misji swojej w usługach ojczyzny, a z którejto misji (rzecze dalej mowa) spodziewać się można zaspokajających rezultatów, zwłaszcza, że zdolnościom hrabi Sponneck powiodło się to wszystko osiągnąć, cokolwiek tylko nieprzechodziło zakresu możliwości.

Turcja.

(Wypadki w Krainie przed zajęciem miasta Mostar przez insurgentów.)

Zagrabie, 17. lutego. O wypadkach w Krainie, które poprzedziły zajęcie Mostaru przez powstańców, piszą do Zagrabiejskiej Gazety co następuje:

„Powstańcy Krainy liczą około 2400 ludzi, którzy już z swych kryjówek powychodzili; jedna połowa ich poszła na Majdar, a druga na Pridor z trzema działami i 60 wozami z amunicją naprzeciw Omer Baszy. Seraskier ściągnął już swą kawalerię z leż zimowych w Posawina i wystąpi naprzeciw insurgentom. Wszystkie twierdze i włości są za insurgentami, bo mieszkańcy są Mahometanie, którzy podobnie jak buntownicy, nie chcą ani słyszeć o nowych reformach. Jednakże Nowi i Pridor nieokazują dotychczas najmniejszej sympatii dla sprawy insurekcji. Dubica zaś oświadczyła się całkiem za Omer Baszą, co należy zawdzięczyć Muselimowi Agan Aga Pezich, który także 16 ludzi posłał do Wezyra w deputacji. Adjutant wezyra powrócił wczoraj z swjej podróży z Pridoru, gdyż odebrał wiadomość, że pojmano tam czterech ludzi, których posłał do Bihaczy.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie z 26. lutego.)

Lwów. Dziś sprzedawano na naszym targu w przecięciu korzec pszenicy po 18r. 45k.; żyta 15r. 5k.; jęczmienia 11r. 15k.; owsa 6r. 19k.; prosa 12r. 45k.; hreczki 10r. 45k.; kartofli 6r. 15k.; — cetnar siana po 4r. 17k.; okłotów 2r. 34k.; — za sąg drzewa bukowego płacono 30r., dębowego 27r. 15k., sosnowego 23r.; — kwarta wódki przedniej kosztowała 1r. 2½k., szumówki 42½k. w. w. Reszta drobnej sprzedaży w dawniejszych cenach.

(Ceny targowe w obwodzie Sandeckim.)

Sącz, 20. lutego. W pierwszych 14 dniach b. m. płacono na

targach w Starym Sączu, Nowym Targu i Nowym Sączu w przecięciu za korzec pszenicy 17r. 36k. — 20r. — 18r. 32k.; żyta 15r. 54k. — 16r. 40k. — 15r. 35k.; jęczmienia 11r. 37k. — 11r. 5k. — 10r. 45k.; owsa 6r. 45k. — 6r. — 5r. 42k.; hreczki 10r. — 0 — 6r.; kukurudzy 12r. — 0 — 15r.; ziemniaków 5r. — 0 — 6r. Cetnar siana kosztował 2r. 20k. — 2r. 30k. — 4r.; wełny 52r. 30k. — 0 — 200r.; nasienia konicza 60r. — 0 — 45r. Sąg drzewa twardego 11r. 45k. — 10r. 30k. — 16r. 30k., miękkiego 7r. 30k. — 8r. — 12r. 30k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 8k. — 14k. — 10k., i garniec okowity po 5r. 30k. — 3r. — 4r. 22k. w. w.

(Targ Wiedeński.)

Wiedeń, 19. lutego. Od 12. do 18. b. m. przypędzono na nasz targ 1761 sztuk bydła rzeźnego, jako to: z Węgier 680, z Galicyi 336 i 745 sztuk z innych niemieckich prowincji. Z tych sprzedano lub w miejscu pozostało 1414 sztuk, 347 zaś odeszło z powrotem. Jedna sztuka ważyła w przecięciu 370 — 750 funtów wiedeńsk., cena za sztukę między 80r. — 165r. i za cetnar 21r. 12k. — 23r. 48k. m. k. Oprócz tego stanęło na placu 2442 cieląt, funt po 24 — 34k.; 1403 sztuk nierogaczyny, funt po 28 — 36k. i 270 owiec, funt po 16 do 24k. w. w.; para jagniąt kosztowała 10 — 18r. w. w. — Co do zboża sprzedano zeszłego tygodnia 495 meców pszenicy po 8r. 45k. — 10r. 24k.; 87 m. żyta w przecięciu po 7r. 9k.; 113 m. jęczmienia po 5r. 51k.; 5851 m. owsa po 5r. 15k., i 22 m. kukurudzy po 7r. 15k. Na koniec sprzedano 4050 cetnarów siana po 2r. 30k. — 5r. 45k. i 150 stogów okłotów po 18 — do 24r. — Dnia 15. lutego mieliśmy w zapasie 60,036 n. austr. sągów drzewa.

Kurs lwowski.

Dnia 27. lutego.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	49	5	53
Dukat cesarski	5	52	5	57
Półimperyal zł. rosyjski	10	15	10	18
Rubel śr. rosyjski	1	59	2	—
Talar pruski	1	52	1	53
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	29	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	89	—	89	28

(Kurs wekslowy wiedeński z 24. lutego.)

Amsterdam 179½ p. 2. m. Augsburg 130 l. uso. Frankfurt 129½ l. 3. m. Genua 150½ l. 2. m. Hamburg 190¾ l. 2. m. Liworno 126 p. 2. m. Londyn 12.42. l. 2. m. Marsylia 152¼ l. 2. m. Paryż 152¼ l. 2. m. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26. lutego.

PP. Milewski Walenty, z Podhajezyk. — Nowosielski Ludwik, z Zborów. — Papara Stanisław, z Danilcza. — Jaruntowski Antoni, z Jabłonki. — Krzeczunowicz Waleryan, z Boleszowca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 26. lutego.

PP. Nowacki Kazimierz, do Tejszarowy. — Radziejowski Klemens, do Kłodzienka. — Onyszkiewicz Fortunat, do Borusowa. — Brzozowski Jan, do Stanisławowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 26. lutego.

Pora	Barometr wmierzwied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do 6. g. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 1 0	— 3,6°	+ 3,4°	zachodni	pochm.
2 god.pp.	28 0 3	+ 3,4°	— 4°	półn.-zachodni	„ bardzo mało
10 g. w.	28 0 0	— 1,5°	—	—	„ śniegu

TEATR.

Dziś: opera niem.: „Don Pasquale.”
Jutro: na dochód Juliana Pfeiffra dane będzie po raz pierwszy dzieło sceniczne w 3 aktach a 11 obrazach, z francuskiego pp. Latoure i F. Labrousse, tłumaczone przez Jana Pfeiffer, p. n. „Francya za Cesarstwa.” Zakończy widowisko wielki **Obraz** układu pana Pohlmann.

Oprócz teatru, balów, redut, zabaw, żadnych osobliwości innych. Wczoraj *Don Cesar de Bazan* i reduta bardzo liczna; jutro *Francya za Cesarstwa* na korzyść dyrektora teatru p. Pfeiffra; w sobotę... ale nie w sobotę lecz we **Wtorek** dnia 4. marca dany będzie w sali redutowej pod zarządem Towarzystwa Dam dobroczynności **Bal maskowy** połączony z **loteryą fantową** na korzyść **Ubogich i Siérót**. Ze wszystkiego okazuje się, że ostatki będą bardzo świetne, a wspomnienia będą ztąd miłe, że przechodzą w duchu prawdziwej ludzkości, bo z poświęceniem i z ko-

rzyścią dla cierpiących. Może to z czasem, jeżeli w postępie wierzyć można, przyjdzie do tego, że usta poczeiwe mówić będą „Zabawy to skarby nasze”, bo dotąd korzystali z tej maksyimy zwykle występni i złodzieje. Kilka też słyszeliśmy o tym przypadków, i nie omieszkamy wkrótce śmielsze ich sprawki opowiedzieć, to jest wtedy, gdy przyjdzie czas rozpamiętywania i rozgrzeszenia z postem wielkim. Teraz sposobimy myśl pogodniejszą, i zapowiadamy na dzień 7. marca dramat w 4 aktach, z francuskiego p. Aleksandra Dumas: „*Anna, królowa Francji*” na korzyść p. Witalisa Smochowskiego.